

ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
A STUDY PROBLEMS AND SOLUTION GUIDELINE OF ACADEMIC
ADMINISTRATION OF THE SMALL SIZE SCHOOLS UNDER
NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

ประภาพร แผลตสูงเนิน
PRAPHAPHON FAEDSUNGNOEN
กรองทิพย์ นาควิเชตร
KRONGTIP NAKVICAET
ไพศาล หวังพานิช
PAISAL WANGPANICH
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
VONGCHAVALITKUL UNIVERSITY
นครราชสีมา
NAKHON RATCHASIMA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 94 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับโรงเรียนใกล้เคียงและหน่วยงานอื่นในการส่งเสริมพัฒนางานวิจัย ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรนำข้อมูล และนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ปัญหาการบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ABSTRACT

The research objective was to study the problems and solutions for the small elementary schools' academic administration in the office of Nakhon Ratchasima district primary education area 3. A population used in this research was 94 small elementary schools. The contributors include executives and teachers. Tools used in research were divided into 2 types: 5 levels of queries scale approximate with the IOC between 0.80-1.00, and confidence equals of 0.94., analysis of questionnaires using the percentage, mean ($\bar{X}$) standard deviation (S.D.) and semi-structured interviews with the analysis of the content.

The research revealed that;

The issue of academic administration in elementary school, the overall and individual aspects are moderate. First, to improve the quality of education, second, to develop the innovative media and educational technology, and quality assurance systems within the school and the problem-solving approach to academic administration into small elementary schools, which is the research, improves the quality of education. Schools should create partnerships with a neighboring schools and other agencies in promoting development research. The development of media innovation and technology education of school, teachers should be encouraged with the produce media innovation and technology of education in accordance with the requirements of continuous learners. Moreover, the quality assurance system development within the institution needs to be evaluated by its school, so that the results information can provide the decision-making and continuous improvement.

Keywords : The academic administration, A small elementary school

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาคน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดวิสัยทัศน์สำหรับการปฏิรูปการศึกษาคือ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสำคัญคือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย สร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, น. 9) เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถเป็นอย่างมาก เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี สังคมที่ดี มีการศึกษาที่ดี ย่อมได้เปรียบในการแข่งขันเสมอ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี ดังนั้นการพัฒนาคนจึงเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (พินดา ขาดยาภา, 2559) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สรุปได้ว่า การพัฒนาทางการศึกษาในสถานศึกษานั้น การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจหลัก เป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญทำความเข้าใจ และดูแลบริหารจัดการการกำหนดแนวทางร่วมกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่กำหนดในกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 29-31)

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กนับเป็นการบริหารที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ จากการสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, น. 45-49) ดำเนินการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาพบจุดอ่อนด้านการบริหารการศึกษาซึ่งพบว่า มีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากยังขาดศักยภาพ ทั้งด้านครู วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาวิชาการ รวมทั้งมีความแตกต่างกันทั้งในคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากในโรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติได้ครบ ซึ่งสอดคล้องจากผลสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, น. 9) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การสอน สื่อที่มีอยู่ไม่ตรงกับเนื้อหา ขาดความหลากหลายและทันสมัย จากการศึกษาเพิ่มเติมพบข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน พื้นที่ตั้งโรงเรียนขนาดใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โรงเรียนในกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนสาธิตและเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดทุกด้าน ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่เศรษฐกิจต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยมีความแตกต่างตามสภาพภูมิเศรษฐกิจสังคมของประเทศ (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2554, น. 15)

การเกิดปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งปัญหาที่เห็นได้ชัดเจน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากการรายงานข้อมูลการจัดการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ordinary nation education test : O-NET) ในทุก ๆ ปีนั้น ผลที่ออกมาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เด็กไทยมีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน หรือแม้แต่การศึกษาขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือที่รู้จักกันในนาม PISA พบว่า นักเรียนไทยมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับสูงเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น และยังพบว่าเด็กไทยร้อยละ 74 อ่านภาษาไทยไม่ออก เขียนไม่ได้ และเมื่อศึกษาข้อมูลทางผลสัมฤทธิ์ สำหรับนักเรียนที่ศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนระดับประเทศเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ปัญหาดังกล่าวมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่ต้องรีบแก้ไขและได้รับการพัฒนาอันเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารวิชาการในโรงเรียนทุกขนาด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2558)

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านั้นได้รับการศึกษาไม่เท่าเทียมกับสถานศึกษาขนาดอื่นที่จะเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, น. 45-46) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน อยู่ 94 โรงเรียน (ไม่รวมเอกชน) คิดเป็นร้อยละ 51.61 ของโรงเรียนทั้งหมดจากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผลการประเมินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ให้มีคุณภาพดีขึ้น โดยเน้นการศึกษการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผล ด้านการพัฒนา

สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานการพัฒนาด้านวิชาการที่สำคัญที่สุด เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของชาติที่วางไว้ และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนต่อไป
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำนวน 94 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2558)
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 188 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)
2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์จากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่เคยได้รับรางวัลด้านการบริหารจากผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำนวน 8 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 10 คน เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปัญหาการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 วิเคราะห์ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของค่าคะแนนรายข้อ
3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่เคยได้รับรางวัลด้านการบริหารจากผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน ทำการวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.07	0.74	ปานกลาง
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.99	0.82	ปานกลาง
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.07	0.70	ปานกลาง
4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.25	0.66	ปานกลาง
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.31	0.67	ปานกลาง
6. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.14	0.76	ปานกลาง
ภาพรวม	3.14	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.31$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.25$) และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.14$) โดยมีผลการวิจัยรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ นิเทศการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.19$) รองลงมาคือ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และนำข้อมูลไปพัฒนาการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.17$) และการสัมมนาวิเคราะห์หลักสูตรระหว่างครูผู้สอนเพื่อให้มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.16$)

1.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ การส่งเสริมให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.18$) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.13$) และการให้คำปรึกษาแก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.09$)

1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ การกำหนดให้ครูวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาทางช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 3.15$) รองลงมาคือ การกำหนดให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 3.15$) และการกำหนดให้ครูนำผลการวัดแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา การจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.14$)

1.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ การศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อผลิตสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมาคือ บุคลากรได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.39$) และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความถนัดของผู้เรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 3.39$)

1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ ความร่วมมือจากโรงเรียนใกล้เคียงและหน่วยงานอื่น ในการส่งเสริมพัฒนางานวิจัย ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมาคือ การวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.46$) และการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.38$)

1.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ การนำข้อมูล และนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน ($\bar{X} = 3.26$) รองลงมาคือ การดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษากับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.23$) และการปรับปรุง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.19$)

2. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

2.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรขอความร่วมมือจากโรงเรียนใกล้เคียงและหน่วยงานอื่นในการส่งเสริมพัฒนางานวิจัย และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง จัดหาหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้บุคลากรใช้ศึกษาพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีดังนี้

2.2.1 ควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ในการทำวิจัยเพื่อผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.2.2 โรงเรียนควรจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี

2.2.3 โรงเรียนควรสำรวจสื่อที่เป็นรายบุคคลแหล่งเรียนรู้ จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำแผนการบริหาร นำนักเรียนไปทัศนศึกษา เชิญวิทยากรชุมชนมาให้ความรู้

2.3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรการนำข้อมูล และนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน มีข้อเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และนำผลไปใช้ในการพัฒนา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสานความร่วมมือสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสรุปรายงานผลจากการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพภายในสถานศึกษาและนำผลไปใช้ในการพัฒนา

อภิปรายผล

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการประเมินผลคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จึงตระหนักถึงปัญหาการบริหารจัดการศึกษาอย่างชัดเจนจึงเน้นให้สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการบริหารงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานการพัฒนาด้านวิชาการที่สำคัญที่สุด เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของชาติที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปราณี ชินโน (2556, น. 86-88) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภา คงบุ่งคล้า (2557) ที่ศึกษาการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

2.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรขอความร่วมมือจากโรงเรียนใกล้เคียงและหน่วยงานอื่น ในการส่งเสริมพัฒนางานวิจัย และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลชยา จิสละ (2558) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดอบรมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง จัดหาหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้บุคลากรใช้ศึกษาพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ในการทำวิจัยเพื่อผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญา พงษ์ชัย (2554) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านสื่อการเรียนการสอนควรเพิ่มงบประมาณและขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยการระดมทุนหรือรับบริจาค และ วราภรณ์ อริยธนพล (2552) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหการบริหารงานวิชาการปัญหา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้ 1) ให้ซ่อมแซมสื่อที่อยู่ จัดทำประดิษฐ์ขึ้นเองโดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ยืมโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น 2) โรงเรียนควรจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี 3) โรงเรียนควรสำรวจสื่อที่เป็นรายบุคคลแหล่งเรียนรู้ จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำแผนการบริหาร นำนักเรียนไปทัศนศึกษา เชิญวิทยากรชุมชนมาให้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภา คงบุ่งคล้า (2557) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการและแนวทางแก้ปัญหของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า แนวทางแก้ปัญหการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีแนวทางแก้ปัญหาดังนี้ สถานศึกษาควรมีการระดมทุนจากสมาคมผู้ปกครองในการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีหรือขอบริจาคสื่อจากหน่วยงานอื่น ใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นสื่อ ซ่อมแซมที่มีอยู่ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรการนำข้อมูล และนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน มีข้อเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และนำผลไปใช้ในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลชยา จิสละ (2556) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหการบริหารงานวิชาการด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสานความร่วมมือสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสรุปรายงานผลจากการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพภายในสถานศึกษาและนำผลไปใช้ในการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนใกล้เคียง และหน่วยงานอื่นในการส่งเสริมพัฒนางานวิจัย ควรมีการวิเคราะห์การทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในงานวิชาการ และควรประสานความร่วมมือในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ
2. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษาควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ ในการทำวิจัยเพื่อผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รายบุคคลและรายกลุ่ม
3. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรกรณำข้อมูล และนำผลการประเมิน มาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทั้งจังหวัดนครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, สำนักงาน. (2558). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2559*. นครราชสีมา : กลุ่มนโยบายและแผน.
- ชัยญา พงษ์ชัย. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 2554(3), 55.
- พนิดา ขาดยาภา. (2559). เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 6(2), 151-162.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน: ความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มลชยา จิสละ และ ทิปปิพัฒนา สันตะวัน. (2558). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- วรารณ อริยธนพล. (2552). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่อง กรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : ฮาซัน พรินต์ติ้ง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561).
กรุงเทพฯ : สกศ.

สุปราณี จินโน. (2556). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.

สุวภา คงบุ่งคล้า. (2557). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการและแนวทางแก้ปัญหาของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล,
นครราชสีมา.

ผู้เขียนบทความ

นางประภาพร แผลดสูงเนิน

รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

เลขที่ 84 หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000

E-mail : praphaphat7573@gmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล